

Podiumkunsten

Dans

		Advies	Geadviseerd/ Gereserveerd
			<i>Bedragen in euro's</i>
Club Guy & Roni	Groningen	Ja	1.746.000
Introdans	Arnhem	Ja, mits	3.073.000
Nederlands Dans Theater	Den Haag	Ja, mits	6.887.000
Nationale Opera & Ballet	Amsterdam	Nee, tenzij	7.375.000
Scapino Ballet Rotterdam	Rotterdam	Nee	0

De categorie

Nederlandse dansmakers en -gezelschappen bieden een breed palet aan dansvoorstellingen in vele stijlen. Hun werk inspireert en prikkelt de verbeelding van het publiek, zowel in theaterzalen als daarbuiten.

Vier dansgezelschappen maken in de periode 2021 – 2024 deel uit van de Culturele basisinfrastructuur (BIS). Zij bieden hoogwaardige en groot gemonteerde balletten en moderne dansvoorstellingen. Zij hebben oog voor excellentie, zijn een graag geziene gast op internationale podia en dragen bij aan het erfgood van het Nederlandse en internationale dansrepertoire. Vernieuwing en pluriformiteit zijn tot op heden vooral zichtbaar bij de middelgrote en kleinere gezelschappen buiten de BIS, waar hedendaagse dans, urban dans, interdisciplinaire dans, cross-overs en andere vormen hun weg vinden.

Volgens artikel 3.11 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid biedt de BIS plaats aan vier dansinstellingen met als kernactiviteit het verzorgen van dansrepertoire. Zij hebben hun standplaats in een kernpunt en realiseren een substantieel deel van hun voorstellingen op een podium met meer dan 400 zitplaatsen in de regio of de gemeente waar ze hun standplaats hebben. Ook wordt van dansinstellingen in de BIS verwacht dat ze hun activiteiten verspreid over het jaar realiseren, voor hun artistieke continuïteit niet afhankelijk zijn van één maker of een groep van makers, en dat ze een beleid voeren dat talentontwikkeling bevordert.

Net als in de beleidsperiode 2017 – 2020 verleent de minister aan hoogstens vier dansinstellingen subsidie. Per kernpunt kan aan niet meer dan één instelling subsidie worden verleend. De subsidie wordt verstrekt aan vier typen instellingen. Eén instelling voorziet in een voor Nederland onderscheidend grootschalig repertoire op het gebied van ballet in een internationale context en richt zich op een groot landelijk publieksbereik. Eén instelling voorziet in de verzorging van grootschalig, onderscheidend modern dansaanbod in een internationale context. Eén instelling voorziet in de productie en distributie van grootschalig, onderscheidend dansaanbod en in de productie en

distributie van jeugddans. Eén instelling voorziet in de productie en distributie van grootschalig, onderscheidend dansaanbod. De subsidiebudgetten per instelling zijn in de regeling vastgelegd en bedragen respectievelijk 7.375.000 euro, 6.887.000 euro, 3.073.000 euro en 1.746.000 euro (totaal 19.081.000 euro).

Adviezen

De raad heeft in totaal vijf aanvragen ter beoordeling voorgelegd gekregen. Vier instellingen ontvangen op dit moment BIS-subsidie: Het Nationale Ballet uit Amsterdam (als onderdeel van stichting Nationale Opera & Ballet), Nederlands Dans Theater uit Den Haag, Introdans uit Arnhem en Scapino Ballet Rotterdam. Hiernaast heeft ook Club Guy & Roni uit Groningen een aanvraag ingediend. Deze instelling opteert voor de BIS-positie die in de periode 2017 – 2020 door Scapino Ballet Rotterdam wordt bekleed.

De raad adviseert drie aanvragen te honoreren: Club Guy & Roni, Introdans en Nederlands Dans Theater.

Het Nationale Ballet valt samen met De Nationale Opera onder de stichting Nationale Opera & Ballet (NO&B). NO&B heeft een aanvraag ingediend voor subsidie op grond van artikel 3.19 (Grootschalig opera-aanbod). Het Nationale Ballet heeft geen aanvraag ingediend voor subsidie op grond van artikel 3.11 (Dans). In haar aanvraag geeft de instelling te weinig inzage in de artistieke plannen op het gebied van dans. De raad adviseert NO&B op grond van de aanvraag geen subsidie toe te kennen, tenzij de instelling een nieuw plan indient.

De raad beoordeelt de aanvraag van Scapino Ballet Rotterdam positief, maar adviseert na afweging deze instelling niet op te nemen in de BIS (zie 'Afwegingen').

Behalve bij de producerende instellingen in de categorie Dans is het genre dans ook op andere plekken in de BIS vertegenwoordigd, namelijk in de categorieën Festivals, Jeugdpodiumkunsten en Ontwikkelinstellingen. Zie hiervoor de betreffende adviezen.

Algemene indruk

De raad erkent de hoge artistiek-inhoudelijke kwaliteit van het werk van de huidige vier BIS-dansgezelschappen, maar merkt ook op dat er op het gebied van esthetiek een grote eenvormigheid is ontstaan. Het aanbod van de instellingen in de subsidieperiode 2017 – 2020 beperkt zich tot grootschalig ballet en moderne dans, gebaseerd op een ballettraditie. Nieuwe ontwikkelingen op het gebied van hedendaagse en urban dans, maar ook invloeden uit pop en nieuwe media, architectuur en installatiekunst, hedendaags theater, performance of spoken word vinden nauwelijks hun weg naar de BIS-gezelschappen, tenzij een enkele keer als 'uitstapje'.

De raad is van mening dat de BIS in haar totaliteit een afspiegeling zou moeten vormen van de ontwikkelingen in de Nederlandse culturele sector.

De dans-BIS is idealiter pluriform en bestaat uit sterk onderscheidende dansgezelschappen, die producties leveren van hoog artistiek niveau. Gezelschappen die elkaar aanvullen, en elkaar onderling zo min mogelijk overlappen. De raad vindt het daarom noodzakelijk dat BIS-dansgezelschappen zich explicieter van elkaar onderscheiden in de keuze van repertoire, choreografen, formats en publieksbenadering.

Ook moeten de vier gezelschappen gezamenlijk in staat zijn het volledige land te bedienen. In de ingediende plannen reflecteren de gezelschappen echter nauwelijks op hun eigen, onderscheidende functie in het gehele dansveld, en de rol die zij kunnen spelen bij het bedienen van een groot landelijk publiek (met als uitzondering Scapino Ballet Rotterdam). Ook is blijkens de plannen geen sprake van afstemming tussen de huidige vier gezelschappen. Het BIS-dansaanbod dat jaarlijks in Nederland te zien is, lijkt daardoor een toevallige optelsom van wat de vier gezelschappen binnen hun eigen muren hebben uitgedacht.

Tot op heden kenden Het Nationale Ballet, Nederlands Dans Theater, Scapino Ballet Rotterdam en Introdans vrijwel geen concurrentie binnen de BIS, en daarmee konden zij ook moeilijk worden uitgedaagd zich te vernieuwen. Club Guy & Roni, een tot op heden door het Fonds Podiumkunsten gesubsidieerde dansinstelling uit Groningen, deed eerder een BIS-aanvraag (voor de subsidieperiode 2013 – 2016). Destijds oordeelde de raad dat deze instelling nog onvoldoende was toegerust om de grote stap naar een positie in de BIS te zetten. Op basis van zijn huidige beoordeling ziet de raad deze instelling als een vernieuwende, frisse stem in het danslandschap, die inmiddels wel rijp is voor de BIS (zie ‘Afwegingen’).

Introdans en Scapino Ballet Rotterdam wijzen in hun aanvraag op de onevenredige verdeling van middelen voor dansgezelschappen in de BIS. Zij verwijzen naar de formulering van de raad in zijn sectoradvies Dans ‘Alles beweegt’ (2019), waarin hij schreef dat deze bedragen historisch zijn gegroeid en niet meer gerelateerd zijn aan de taken, de prestaties en het eigen profiel van de gezelschappen. Het pleidooi dat de raad hield om in de BIS meer maatwerk toe te passen en normbedragen los te laten teneinde de pluriformiteit, de toegankelijkheid en de zichtbaarheid van het aanbod te vergroten, is echter niet door de minister overgenomen.

Een in het oog springende ontwikkeling ten slotte is de toegenomen aandacht voor het ontsluiten van erfgoed. Het Nationale Ballet, Nederlands Dans Theater en Scapino Ballet Rotterdam ondernemen gezamenlijk activiteiten om hun erfgoed te ontsluiten, door middel van een samenwerking met het Instituut voor Beeld en Geluid in Hilversum voor de opslag en ontsluiting van bewegend beeld, en in een gezamenlijk onderzoek met DEN naar de klaring van rechten.

Afwegingen

Met de afweging tussen Scapino Ballet Rotterdam en Club Guy & Roni, die beide aanspraak maken op een subsidie op grond van artikel 3.11, lid 2d, zag de raad zich gesteld voor een complexe adviesvraag. De raad oordeelt zeer

positief over de artistieke kwaliteit van Club Guy & Roni. De instelling maakt frisse, energieke, rebelse en eclectische voorstellingen met gebruikmaking van vele disciplines. Zij presenteert dit (ook) op alternatieve podia, zoals festivals, dansclubs en popzalen en bereikt hiermee een heel nieuw, jong publiek voor dans. Zij brengt daarmee een danspubliek op de been dat nu veelal niet door de BIS-gezelschappen wordt aangesproken. De raad verwacht dat de instelling de komende periode haar zichtbaarheid in het land verder uitbreidt. Club Guy & Roni is onmiskenbaar een toevoeging aan het dansbestel; ze brengt kleur en vernieuwing.

Scapino Ballet Rotterdam draagt in grote mate bij aan de spreiding en zichtbaarheid van grootschalige, toegankelijke dans in Nederland. Als laagdrempelig en grootschalig BIS-gezelschap vervult de instelling een belangrijke rol. Ze incorporeert muziek, circus, variété en livemuziek in zijn producties en trekt daarmee een groot publiek. Daarmee stimuleert Scapino Ballet Rotterdam de groei van een dansklimaat in Nederland. De raad heeft ook eerder onderstreept dat een dergelijke ‘promotiefunctie’ van dans in het land (zoals ook Introdans die deels op zich neemt) waardevol is in de BIS en dat Scapino Ballet Rotterdam zich hierin met zijn voorgenomen reisbeleid onderscheidt. De raad is echter, net als in eerdere adviezen, kritisch over de mate waarin Scapino Ballet Rotterdam de dans vernieuwt.

Omdat de regeling slechts plaats biedt aan vier dansgezelschappen, heeft de raad een keuze moeten maken tussen de twee aanvragers. Zoals in zijn Beoordelingskader aangekondigd, heeft de raad zich hierbij laten leiden door drie aspecten: pluriformiteit aan (sub)sectoren en disciplines, nadruk op nieuwe disciplines en genres, en geografische spreiding.

De raad streeft binnen alle categorieën naar een zo groot mogelijke pluriformiteit aan genres en disciplines, waarbij zowel ruimte is voor traditionele als voor nieuwe genres. Hij vindt het daarbij belangrijk dat BIS-instellingen over de grens van hun eigen disciplines kijken, en dat het aanbod in zijn totaliteit een divers publiek kan aanspreken: jong en oud, met verschillende smaakvoorkeuren, van diverse culturele en sociale achtergrond. Mede om die laatste reden vindt de raad ook de vertegenwoordiging van nieuwe(re) disciplines in de BIS van belang.

In de ogen van de raad vertegenwoordigt de huidige dans-BIS een weinig veelzijdig palet. In de afweging tussen Scapino Ballet Rotterdam en Club Guy & Roni, constateert de raad dat de laatste instelling vernieuwing in de BIS brengt en de pluriformiteit aan dans in de BIS vergroot.

Daarnaast heeft de raad gestreefd naar een landelijke spreiding van dansaanbod. Daarbij is reizen van belang; hier blinkt Scapino Ballet Rotterdam in uit. Maar hierbij is ook vestigingsplaats van belang; het feit dat Club Guy & Roni in het noorden van het land is gevestigd, waar nog geen BIS-dansinstelling gezeteld was, draagt bij aan een evenwichtiger spreiding van dans over het land. In de periode 2017 – 2020 zijn drie dansinstellingen in de Randstad gevestigd en een dansinstelling in het oosten van het land. Door de keuze voor Club Guy & Roni ontstaat een evenwichtiger spreiding van dans over het land.